

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU
Y PWYLLGOR ARCHWILIO

Cofnodion **Pwyllgor Archwilio** Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a gynhaliwyd ddydd Llun 17 Mehefin 2024 yn rhithiol dros Zoom. Dechreuodd y cyfarfod am 09.30 o'r gloch.

Cynghorydd

Mark Young (Cadeirydd)
Gwynfor Owen (Dirprwy
Gadeirydd)
Bryan Apsley
Tina Claydon
Sharon Doleman
John Brynmor Hughes
Gareth R Jones
Austin Roberts
Michelle Walker

Yn Cynrychioli

Cyngor Sir Ddinbych
Cyngor Gwynedd

Cyngor Bwrdeistref Sirol Wreccsam
Cyngor Sir y Fflint
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Cyngor Gwynedd
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Cyngor Sir Ddinbych

Hefyd yn bresennol:

Dawn Docx (gadawodd am
10:00)
Helen MacArthur
Dafydd Edwards
Helen Howard
Gareth Owens
Anne-marie Harrop
Angharad Ellis
Kate Havard
Kieran Vickery
George Jones
Lisa Allington

Prif Swyddog Tân

Prif Swyddog Tân Cynorthwyol
Trysorydd
Pennaeth Cyllid a Chaffael
Swyddog Monitro
Asiantaeth Archwilio Mewnol Merswy
Asiantaeth Archwilio Mewnol Merswy
Archwilio Cymru
Archwilio Cymru
Atebol - Cyfieithydd
Cynorthwydd Gweithredol –
Cofnodydd

1.0 YMDDIHEURIADAU

Cynghorydd

Marion Bateman
Adele Davies-Cooke
Jeff Evans
Marc Jones
Beverley Parry-Jones

Yn Cynrychioli

Cyngor Sir y Fflint
Cyngor Sir y Fflint
Cyngor Sir Ynys Môn
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wreccsam
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wreccsam

ABSENNOL

Cynghorydd

Arwyn Herald Roberts

Yn Cynrychioli

Cyngor Gwynedd

2.0 DATGANIADAU O FUDDIANT

2.1 Nid oedd datganiadau o fuddiant i'w cofnodi. Holodd Aelod a fyddai trafodaeth ar eitem 6 yn cael ei chaniatáu yn ystod y cyfnod cyn yr etholiad a chadarnhaodd y Swyddog Monitro y byddai, cyn belled nad oedd datganiadau gwleidyddol yn cael eu gwneud.

3.0 HYSBYSIAD O FATERION BRYD

3.1 Nid oedd unrhyw hysbysiad o faterion bryd.

4 COFNODION Y CYFARFOD A GYNHALIWYD AR 18 MAWRTH 2024

4.1 Cyflwynwyd cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 18 Mawrth 2024 i'w cymeradwyo.

4.2 PENDERFYNWYD:

i) cymeradwyo bod y cofnodion yn gofnod gwir a chywir o'r cyfarfod a gynhaliwyd.

5.0 MATERION YN CODI

5.1 Fe wnaeth y PSTC MacArthur ymddiheuro na fu unrhyw gynnydd o ran paragraff 15.1, cyfarfod mewn ffordd hybrid, a dweud y byddai'n sicrhau bod hyn yn cael ei roi ar waith yn barod ar gyfer cyfarfod nesaf y Pwyllgor Archwilio.

5.2 O ran eitem 5.1, cadarnhaodd y Trysorydd ei fod wedi siarad â Gweision Sifil yn Llywodraeth Cymru a'i fod yn disgwyl gwybodaeth am y Grant Pensiynau. Gyda'r etholiad yn parhau roedd yn annhebygol y byddai ymateb yn dod i law yn awr nes bod Llywodraeth newydd y DU wedi'i ffurfio a'r ffigwr terfynol wedi'i gytuno. Disgwylid y byddai grant ond nid oedd y swm yn hysbys eto. Mae risg ariannol weddilliol yn parhau ond roedd y dull a ddefnyddiwyd yn ystod y broses o bennu'r gyllideb wedi lleihau'r risg hon gymaint â phosibl.

6.0 TREFNIADAU LLYWODRAETHU AR GYFER GWASANAETHAU TÂN AC ACHUB YNG NGHYMRU

6.1 Cyflwynodd y Prif Swyddog Tân Docx y papur ar y Trefniadau Llywodraethu ar gyfer Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru gan dynnu sylw at y neges ddiweddar i arweinwyr cynghorau gan Ysgrifennydd y Cabinet Llywodraeth Cymru sydd â chyfrifoldeb am dân. Cadarnhaodd y papur hefyd gyhoeddiad diweddar Pwyllgor Craffu Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol y Senedd, "Seinio'r Larwm: Llywodraethiant Gwasanaethau Tân ac Achub", a oedd yn ystyried trefniadau llywodraethu'r sector.

- 6.2 Roedd y dogfennau hyn yn amlygu i Aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) y gwaith sy'n cael ei wneud i ystyried materion sy'n berthnasol i'r trefniadau llywodraethu ynghylch y sector tân yng Nghymru.
- 6.3 Gofynnwyd a fyddai'r Pwyllgor Archwilio yn rhan o unrhyw waith ym maes newidiadau i lywodraethu yn y dyfodol a chadarnhaodd y Prif Swyddog Tân fod Ysgrifennydd y Cabinet yn bwriadu bod yn bresennol yng nghyfarfod yr Awdurdod Tân Llawn ym mis Gorffennaf, ac mai dyma'r cyfle i Aelodau ofyn unrhyw gwestiynau am eu rhan yn y broses.
- 6.4 Dywedodd Aelod ei fod yn teimlo y byddai arnynt eisiau cyflwyno bwrdd yn seiliedig ar sgiliau a chanddo lai o aelodau, a'i bod yn ymddangos bod rhywfaint o fudd i hyn.
- 6.5 Mynegodd Aelod arall beth pryder ynghylch symud i ffwrdd oddi wrth fodel democrataidd o Lywodraethu gan y gallai hyn arwain at lai o atebolrwydd ar lefel leol. Teimlent fod y model presennol yn gosod dyletswydd ar Arweinwyr Cynghorau i ddewis y bobl iawn i fod yn aelodau o'r Awdurdod.
- 6.6 Dywedodd un Aelod arall na fyddai gostyngiad yn nifer yr Aelodau, o reidrwydd, yn datrys y mater ac nad oedd y problemau yn Ne Cymru yn adlewyrchu holl Wasanaethau Tân Cymru.
- 6.7 Cadarnhaodd y Prif Swyddog Tân fod angen trafod gydag Arweinwyr yng Ngogledd Cymru ac y byddai hi a'r Cadeirydd yn gweithio drwy'r Fforwm Partneriaeth Gymdeithasol er mwyn sicrhau bod yr Awdurdod yn gallu cyflwyno ei farn ar Lywodraethu i Ysgrifennydd y Cabinet.
- 6.8 Mynegwyd peth pryder fod y penderfyniad yng Nghaerdydd wedi ei yrru gan y sefyllfa yn y De, ac nad oedd rhai o'r syniadau a fynegwyd gan Ysgrifennydd y Cabinet yn gynaliadwy.
- 6.9 Rhoddodd y Swyddog Monitro ychydig o gefndir ynghylch sut yr oedd y Cabinet yn cael ei ffurfio ar lefel leol a theimlai na fyddai llawer o amser i aelod Cabinet fod yn aelod o'r Awdurdod.

6.10 PENDERFYNWYD:

- i) nodi'r gwaith a gychwynnwyd gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Lywodraeth Leol, Tai a Chynllunio gydag Awdurdodau Lleol De Cymru; a**
- ii) nodi ail ran yr adroddiad a gyhoeddwyd gan y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol sy'n egluro eu barn am newid y trefniadau llywodraethu ar gyfer Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru.**

7.0 CYNLLUN ARCHWILIO ARCHWILIO CYMRU 2024

- 7.1 Cafodd Kate Havard a Kieran Vickery o Archwilio Cymru eu cyflwyno i'r Aelodau a chafodd Cynllun Archwilio Archwilio Cymru ar gyfer 2024 ei gyflwyno. Diben yr adroddiad hwn oedd cadarnhau Cynllun Archwilio 2024 a oedd yn manylu ar y dull archwilio a'r gwaith i'w wneud gan Archwilio Cymru fel archwilwyr statudol yr Awdurdod. Cadarnhawyd mai dyma'r fersiwn terfynol erbyn hyn.
- 7.2 Nododd y PSTC MacArthur yr amserlen ddiwygiedig ar gyfer cynhyrchu ac archwilio'r cyfrifon, a dywedodd fod yr Adran Gyllid wedi gallu llunio'r cyfrifon drafft ar gyfer 2023/24 erbyn diwedd mis Mai. Cadarnhaodd Kate Havard, er mai'r dyddiad cau diwygiedig ar gyfer yr archwiliad o'r cyfrifon terfynol oedd 30 Tachwedd, y byddai pob ymdrech yn cael ei gwneud i gwblhau'r gwaith mewn pryd ar gyfer y Pwyllgor Archwilio ym mis Medi 2024. Diolchwyd i'r fîm Cyllid am eu gwaith caled wrth gau'r cyfrifon fis yn gynt na'r disgwyl.
- 7.3 Cadarnhawyd bod y Cynllun Corfforaethol presennol wedi dod i ben ar 31 Mawrth 2024; fodd bynnag, roedd y cynllun Rheoli Risg Cymunedol, a oedd eisoes wedi'i gymeradwyo ar ffurf ddrafft, bellach allan ar gyfer ymgynghoriad a byddai'n cael ei ddwyn gerbron yr Awdurdod i'w gadarnhau yng nghyfarfod mis Gorffennaf.
- 7.4 Cadarnhaodd Kate Havard y byddai eglurhad ar ba waith archwilio fyddai'n cael ei wneud mewn perthynas â Mesur Llywodraeth Leol 2009 yn cael ei ddarparu yng nghyfarfod nesaf y Pwyllgor Archwilio.
- 7.5 Nododd y Trysorydd fod cau'r cyfrifon ar amser wedi bod yn ymdrech arwrol, a diolchodd hefyd i'r Tîm Cyllid am eu gwaith caled. Nododd ymhellach ei bryder nad oedd pob safon archwilio mor berthnasol i'r sector cyhoeddus â'r sector preifat. Cydnabu Archwilio Cymru y pryder hwn a chadarnhau bod pob ymdrech wedi'i gwneud i sicrhau bod y dull gweithredu mor berthnasol â phosibl, gan sicrhau cydymffurfiaeth â'r safonau perthnasol ar yr un pryd. Diolchodd Archwilio Cymru hefyd i'r Tîm Cyllid am gau'r cyfrifon fis yn gynnar.

7.6 PENDERFYNWYD:

- i) nodi cwmpas y gwaith a wnaed gan Archwilio Cymru.**
- ii) Eglurhad ar y gwaith sydd i'w wneud mewn perthynas â Mesur Gwella 2009 i'w ddarparu i gyfarfod yn y dyfodol.**

8.0 ADRODDIAD BLYNYDDOL ARCHWILIO MEWNOL 2023/24

8.1 Cyflwynodd Angharad Ellis o'r MIAA bapur Adroddiad Blynyddol Archwilio Mewnol 2023/24 a oedd yn nodi, o dan delerau Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 Rhan 3 5. (2), ei bod yn ofynnol i'r Awdurdod gynnal adolygiad blynyddol o effeithiolrwydd ei system o Reolaeth Fewnol.

8.2 Nododd PSTC MacArthur mai hon oedd blwyddyn gyntaf gwaith yr Awdurdod gyda MIAA ac roedd yn teimlo bod y canfyddiadau'n gymesur ac yn briodol. Diolchwyd i dîm Archwilio MIAA am eu hymdrechion.

8.3 Nododd Aelod mai'r unig ardal risg uchel oedd seiberddiogelwch a chadarnhaodd MIAA nad oedd hyn yn benodol i Ogledd Cymru. Nododd PSTC MacArthur fod hon yn risg gyffredin ar draws y sector cyhoeddus, ei bod yn cael ei monitro'n agos o fewn y Gwasanaeth, a bod cynllun gweithredu ar waith er mwyn mynd i'r afael â'r argymhelliad yn y maes hwn gan MIAA.

8.4 PENDERFYNWYD:

i) nodi cynnwys Adroddiad Blynyddol y Pennaeth Archwilio a Chaffael a'r 'farn' gyffredinol ynghylch pa mor ddigonol ac effeithiol yw fframwaith yr Awdurdod ar gyfer llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth.

9.0 DIWEDDARIAD ARCHWILIO MEWNOL

12.1 Cyflwynodd Angharad Ellis o MIAA y papur Diweddariad Archwilio Mewnol, a'i ddiben oedd rhoi diweddariad i'r Aelodau ar y gwaith a wnaed gan ddarparwyr archwilio mewnol yr Awdurdod, MIAA, ar gyfer blwyddyn ariannol 2023/24 ac am y cyfnod hyd at 31 Mai 2024 .

9.2 PENDERFYNWYD:

**i) nodi'r gwaith a wnaed gan MIAA yn ystod 2023/24; a
ii) nodi'r cynnydd a wnaed wrth weithredu'r 21 argymhelliad y cytunwyd arnynt.**

10.0 ADRODDIAD ALLDRO RHEOLI'R TRYSORLYS 2023/24

10.1 Cyflwynodd Dafydd Edwards, Trysorydd yr Awdurdod, adroddiad Rheoli'r Trysorlys 2023-24 i'r Aelodau, gan roi'r wybodaeth ddiweddaraf am weithgarwch rheoli'r trysorlys ac am gydymffurfiaeth â dangosyddion darbodus rheoli'r trysorlys ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2023 – 31 Mawrth 2024.

- 10.2 Rhoddwyd gwybod i'r Aelodau y byddai Helen Howard, Pennaeth Cyllid a Chaffael, yn gadael y Gwasanaeth ddiwedd Mehefin 2024 a diolchwyd iddi am ei holl gymorth, cefnogaeth a gwaith caled dros y blynyddoedd. Dymunodd yr Aelodau a'r swyddogion bob llwyddiant iddi ar gyfer y dyfodol.
- 10.3 Gofynnodd Aelod a fyddai modd talu'r benthyciadau tymor hir yn ôl dros gyfnod byrrach er mwyn arbed llog, ac ymatebodd y Trysorydd y byddai'r costau adbrynu yn rhy uchel i wneud hyn yn opsiwn ymarferol; fodd bynnag, byddai hyn yn cael ei fonitro gan swyddogion a phe bai cyfle i wneud hyn yn y dyfodol, byddai'n cael ei ystyried.

10.4 PENDERFYNWYD:

- i) **cymeradwyo'r gweithgarwch rheoli'r trysorlys a'r dangosyddion darbodus ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2023 - 31 Mawrth 2024;**

15.0 MATERION BRYS

- 15.1 Nid oedd materion brys i'w trafod.

Dywedodd y PSTC MacArthur wrth yr Aelodau fod Gweithgor Craffu ar y Gyllideb yr Aelodau a gynhaliwyd yn y flwyddyn ariannol flaenorol wedi bod yn gyfle gwych i ymgysylltu â'r Aelodau ynghylch y broses o bennu'r gyllideb a'i fod wedi bod yn fuddiol iawn. Byddai'r cyfarfodydd hyn yn parhau dros y chwe mis nesaf a gofynnwyd i'r Aelodau a oeddent yn teimlo y dylid ymestyn aelodaeth y grŵp. Ar hyn o bryd roedd yn cynnwys un Aelod o bob Awdurdod Lleol.

Cadarnhaodd yr Aelodau fod yr aelodaeth fel ag y mae yn dderbyniol a chadarnhawyd eu bod yn fodlon iddo fwrw ymlaen ar y sail honno, a bod Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio yn parhau i gadeirio'r Gweithgor Craffu ar y Gyllideb.

Daeth y cyfarfod i ben am 10.46.